

3d: Demokrati før og nu

Indhold

Modul 1: Begrebet demokrati	2
Modul 2: Begyndelsen - Det athenske demokrati	4
Modul 3: Den bedste styreform?	5
Modul 4: Sandheden om Athens demokrati (Dokumentar)	8
Modul 5: Demokrati genopfindes	11
Modul 6: Demokratiets revolutioner	15
Modul 7: Enevældens afvikling	17
Modul 8: Grundloven, folket og magten (Dokumentar) (1)	18
Modul 9: Grundloven, folket og magten (2)	19
Modul 10: Demokrati – og hvad nu?	23

Modul 1: Begrebet demokrati

Problemstilling

Hvad dækker "begrebshistorie" over, og hvorfor er denne teori og metode relevant i forhold til begrebet "demokrati"?

Begreber:

- Begrebshistorie

Lektie

Hassing, Anders, Da Demokratiet blev opfundet og genopfundet, s. 3-6
Verdenserklæringen om menneskerettigheder

Læsefokus:

1. Hvad var "Det arabiske forår"?
2. Hvad dækker "begrebshistorie" over?
3. Hvilke værdier tillægges demokrati i moderne tid?

Kt 20 min	Velkommen tilbage Dagens program Valg af 2-3 klasseambassadører Snak om god klasserumskultur ønsker fra jer til klassens lærere
Intro 10 min	Hurtigskrivning og deling: Diskuter og beskriv kort, hvorfor I skal lære om demokrati? Introduktion - Demokrati: Gammelt begreb men med forskellige betydninger - Nedslagspunkter: Antikken, Oplysningstiden (USA, Frankrig, Danmark,), i dag - Teori: Begrebshistorie Demokrati har haft forskellige betydninger gennem tiden. I dag ses det som positivt.
Lektie-gennemgang 20 min	Gennemgang af lektien på tavlen. 1. Hvad dækker begrebshistorie over – og hvorfor er det relevant at bruge på begrebet demokrati? Hvilke andre begreber kunne man undersøge? 2. Hvilke værdier tillægges demokrati i moderne tid? 3. Hvordan er dette relateret til det arabiske forår? (Og hvad er konnotationerne af betegnelsen "det arabiske forår"?)
pause	
lektie-gennemgang 15 min + 5 min opsamling	Med udgangspunkt i indledningen til FNs Menneskerettighedserklæring skal i i 3-pers grupper sammen svare på følgende: 1. Hvilket menneskesyn er erklæringen et udtryk for? 2. Hvordan hænger demokrati sammen med dette menneskesyn? Skim erklæringens artikler og find din favorit! Begrund, hvorfor det er din favorit.

Problemstilling 15 min	<i>Hvad dækker "begrebshistorie" over, og hvorfor er denne teori og metode relevant i forhold til begrebet "demokrati"?</i> Svar på problemstillingen i elevfeedback og inddrag FNs Menneskerettighedserklæringen i dit svar.

Modul 2: Begyndelsen - Det athenske demokrati

Problemstilling

Hvordan blev demokrati udøvet i det antikke Athen?

Lektie

Carl-Johan Bryld, Verden før 1914, Kapitel 1, Det gamle Grækenland, uddrag fra side 15-23

Vi arbejder med lektien i timen. Man behøver derfor ikke tage udførlige notater, men det er godt at have nogenlunde styr på de følgende ting:

1. Hvordan var befolkningssammensætningen i Athen?
2. Hvilke styreformer kunne der være i polis (betegnelse for en græsk bystat)?
3. Hvilket slags demokrati var det athenske, og hvordan kom det til udtryk?

Sekvens	Indhold	
Intro		
Lektie-gennemgang	-	
	Hassing, Anders, Da demokratiet blev opfundet og genopfundet, side 7-15	
	Hvad jeg allerede vidste om Athens demokrati	Noget nyt jeg lærte om Athens demokrati
		- Hvilken begrebshistorisk betydning havde "demokrati" i Athen?
Problemstilling	Hvordan blev demokrati udøvet i det antikke Athen?	
	Skriv og upload i elevfeedback.	

Modul 3: Den bedste styreform?

Problemstilling

Hvilke forskellige holdninger var der til demokratiet i Athen?

Lektie

Hassing, Anders, Da demokratiet blev opfundet og genopfundet, s 7-15

Læsefokus

1. Hvad betyder ordet "demokrati"?
2. Hvad var karakteristisk ved det athenske demokrati?
3. Hvilken begrebshistorisk betydning havde demokrati i Athen?

Andre materialer

- Kilde: Uddrag af Thukydide, Den peloponnesiske Krig, 2. Bog, 36-41
- Kilde: Uddrag af Den Gamle Oligark, Athenernes statsforfatning

Sekvens	Indhold
Intro	Demokrati: Ikke altid set som et gode som i dag. Også i samtidens Athen var der forskellige holdninger. Kildeanalyse.
Lektie-gennemgang	Quiz og byt: 1. Klassen deles op i to. 2. Gruppe 1 laver så mange spørgsmål de kan (minimum 3) til side 7-10, Gruppe 2 til side 11-15. Spørgsmålene skrives ned på sedler og kommes i en skål 3. Nu skal man i par op og trække spørgsmål. Når man har svaret på et spørgsmål trækker man et nyt, indtil der ikke er flere.
Gennemgang af kildeanalytiske begreber	I plenum gennemgår vi, hvad I har lært af kildeanalytiske begreber før, og hvilke I skal bruge til kildeopgaven.
Kildeanalyse	Klassen deles op i to – den ene halvdel læser Perikles, den anden læser Den gamle Oligark og udfylder arket i kildeøvelsen.
Opsamling	Vi gennemgår opgaven i plenum.
Problemstilling	Hvis vi har tid: I skriver et svar på dagens problemstilling med inddragelse af dagens kilder.

Kildeøvelse til Perikles og Den gamle oligark

Herunder følger en række grundbegreber til kildeanalyse i historie.

Læg mærke til, at det ikke er sikkert, at alle oplysninger er tilgængelige i forhold til jeres kilde. Det er dog altid relevant at have overvejet følgende punkter ved en kildeanalyse.

Læs de to kilder (nedenfor), der begge er samtidige kilder, der udtrykker to forskellige synspunkter på det athenske demokrati. Udfyld skemaet for hver af de to kilder.

Grundbegreb:	Betydning:	Thukydid, Den peloponnesiske Krig, 2. Bog, 36-41	Den Gamle Oligark, Athenernes statsforfatning
Klassifikation	Kildetype, f.eks. retstale, mødereferat, digt, maleri, etc.	En gravtale, som er gengivet i en historiebog	Et stykke tekst, en "bog" i datidens forstand
Ophav	Hvornår er kilden produceret? Er det samtidig med de begivenheder/periode, som der beskrives, eller er det senere? Hvilken relevans har det for kilden?	Fra Perikles holdt talen til Thukydid døde.	Samtidig med det athenske demokrati (430 f.vt)
Overordnet handling	Hvad handler kilden om? Lad være med at komme med et fyldestgørende referat. Træk i stedet hovedpointer frem.	Holdes for at ære de athenere, der er faldet i kamp. Perikles priser demokratiet – at det er en styreform for alle, lige meget hvor rig eller fattig man er har man indflydelse.	Kritik af demokratiet. De fattige er ikke egnede til at deltage i demokratiet, fordi de er uvidende. Det skaber mere kaos, at alle kan deltage. "De tarvelige mennesker får fordelene på de godes bekostning."
Afsender	Hvem har produceret kilden?	Thukydid, athensk historiker, som har hørt talen, men har skrevet den ned senere.	Den gamle oligark - en kritiker af demokratiet. Højest sandsynligt borger i Athen og en del af overklassen.
Modtager	Hvem har kilden været tiltænkt? Har det været alle og enhver?		

Første eller andenhåndskilde	En førstehåndskilde er udarbejdet af en person, der selv har oplevet det, der berettes om (et øjenvidne) En andenhånds kilde er udarbejdet af en person, der ikke selv har oplevet det, der berettes om, men har fået oplysningerne fra et andet sted.	Førstehåndskilde - men nedfældet senere end selve begivenheden, den beskriver.	Førstehåndskilde
Tendens	Indeholder kilden værdiladede ord, der viser, at kilden er udtryk for en bestemt holdning? I så fald hvilke?	“frihed i vores offentlige liv”	de fattige: “tarvelige” de rige: “gode”

Modul 4: Sandheden om Athens demokrati (Dokumentar)

Ingen problemstilling

Ingen lektie

Andet materiale

[Dokumentar: Sandheden om Athens demokrati \(mitcfu.dk\)](http://mitcfu.dk)

Sekvens	Indhold
Intro	Dokumentar om Athens demokrati. Udfyld spørgsmålsseddel.
Dokumentar	Vi ser dokumentaren <i>Sandheden om Athens demokrati</i> fra mitcfu.dk . Udfyld nedenstående spørgeseddel undervejs
Gennemgang af dokumentar	Vi gennemgår spørgesedlen sammen. Diskussion af vinklen på dokumentaren til sidst.
Opsamling	Vi opsamler på det vi ved om det athenske demokrati indtil videre

Spørgsmål til *Sandheden om Athens demokrati (del 1)*

1. Hvordan startede det athenske demokrati?
  - (a) Som en revolution fra slaverne i byen, der væltede eliten og gjorde sig selv til borgere
  - (b) Som en rivalisering mellem to magthavere i Athen, hvoraf den ene gav magten til folket for at samle dem bag ham
  - (c) Som en filosofisk tanke, der tog hold i byens borgere
2. Hvordan praktiserede athenerne tanken om, at alle borgere var lige i demokratiet?
  - (a) Ledelsen af Athen gik på tur
  - (b) Ledelsen af Athen blev besluttet af folkeforsamlingen
  - (c) Ledelsen af Athen blev besluttet ved lodtrækning
3. Hvad byggede Athens store rigdom på?
  - (a) sølv
  - (b) guld
  - (c) korn
4. Hvor mange indbyggere i Athen var slaver?
  - (a) en fjerdedel
  - (b) en tredjedel
  - (c) halvdelen
5. Hvor stor en del af befolkningen kunne ikke deltage i demokratiet?
  - (a) 70%
  - (b) 80%
  - (c) 90%
6. Hvad var synet på kvinder i det antikke Athen?
  - (a) de var de mest moralske
  - (b) de var muser for de athenske kunstnere
  - (c) de var dæmoniske
7. Hvor mange borgere skulle der til, for at stemme på et lovforslag?
  - (a) 5000
  - (b) 6000
  - (c) 7000
8. Hvorfor valgte athenerne at bygge en stor flåde?
  - (a) For at modstå truslen fra perserne
  - (b) For at opbygge et imperie
  - (c) For at udslette Sparta
9. Hvilke politiske konsekvenser fik flåden?

- (a) Magten blev forflyttet til hærførerne, der ledte flåden
- (b) Magten blev forflyttet til de mange fattige, som bemandede flåden
- (c) Magten blev forflyttet til de arbejdere, der byggede flåden

10. Hvilken effekt har athenernes sejr i Perserkrigene på deres forestilling om demokratiet?

- (a) Athenerne mener, at demokratiet skal blive en universel styreform
- (b) Athenerne mener, at det gode demokrati i vesten står i modsætning til det onde tyranni i østen
- (c) Athenerne mener, at demokratiet skal forblive et athenskt fænomen

11. Hvorfor begyndte Athen at opbygge et imperie?

- (a) For at kunne forsvare sig mod nye fjender
- (b) For at sikre kornforsyningen til Athen
- (c) For at sprede demokratiet til andre bystater

12. Hvem var Perikles?

- (a) Athens mest magtfulde aristokrat
- (b) Athens mest respekterede filosof
- (c) Athens mest elskede dramatiker

13. Hvad valgte Perikles at bruge Athens rigdom på?

- (a) At bygge en mur rundt om Athen
- (b) At bygge et monument til Athens storhed
- (c) At bygge flere både til flåden

14. Hvilken fjende viste det sig, at Athen i sidste ende ikke kunne slå?

- (a) Sparta
- (b) Perserne
- (c) Vikingerne

Bonusspørgsmål

Hvilken vinkel har dokumentaren på demokratiet i Athen?

- (a) Den er neutral overfor demokratiet
- (b) Den er positiv overfor demokratiet
- (c) Den er kritisk overfor demokratiet

Modul 5: Demokratiet i Rom I

Lektie

Ingen lektie til i dag 😊

Andre materialer

- Helles, Knud et al, *Overblik*, (Kbh: Gyldendal 2005), 33-37.pdf
  - 1) Hvornår blev Rom en selvstændig bystat?
  - 2) Hvordan var Roms politiske system (dvs. hvordan blev Rom styret?)
  - 3) Hvorfor opstod de puniske krige? Hvor mange puniske krige var der?
  - 4) Hvad blev konsekvenserne af de puniske krige?
  - 5) Hvornår bliver Rom til et middelhavsimperium? Hvad var motiverne bag Roms imperialistiske politik? Hvem fik mest ud af denne politik?
  - 6) Hvilke økonomiske, sociale og politiske konsekvenser fik Roms imperialistiske ekspansionspolitik? (=erobringspolitik)
- Noter til den romerske republiks sidste 100 år.docx
  - Socio-økonomiske konsekvenser af romersk ekspansionspolitik.docx
  - <https://youtu.be/px51yZoKbpU?si=Dl4hs3czBVFecpJm>

Sekvens	Indhold
Intro	
tekstlæsning	vi læser Overblik-teksten og besvarer undervejs arbejdsspørgsmålene. Til yderligere at underbygge svarene bruges de to notetekster
opsamling	Opsamling i plenum
Video	Vi ser - Den romerske republiks politiske system - med henblik på at kunne forstå den romerske republiks politiske opbygning
Opsamling	

Modul 5: Fra demokrati til kejserdømme

Lektie

Augustus' monumentum ancyranum.pdf

Helles, Knud, *Romerriget* (Kbh: Forlaget Columbus, 1996) 38-45, 52-61 - særlig vægt på sidste del

1. Hvorfor kunne Octavian udnytte romernes frygt for Østen i borgerkrigen mod Marcus Antonius? Og hvad kan være forklaringen på at han vinder borgerkrigen?
2. Augustus havde mange titler – hvilke? Og hvori lå hans egentlige magt?
3. Selv om Augustus bevarer de republikanske institutioner er Rom ikke længere en republik, men et enevældigt diktatur, - hvorfor?
4. Hvorfor blev administrationen af provinserne mere stabil og retfærdig i kejsertiden?
5. Hvilken vigtig funktion udgjorde den romerske hær i Romerriget – hvordan var hæren organiseret?

(Monumentum Ancyranum)

6. Karakterisér Augustus' selvopfattelse som den kommer til udtryk i Monumentum Ancyranum?
7. Hvilken tendens har kilden? Hvilken værdi har kilden som henholdsvis levn og beretning?

Andre materialer

- <https://youtu.be/GXoEpNjgKzq?si=qfymVzngcYCXu0cr>

Sekvens	Indhold
Gruppearb	Et arbejde med dagens tekst i arbejdsgrupper
opsamling	Opsamling i plenum
Video	Vi ser Ancient Rome 101 National Geographic
Opsamling	Vi opsamler dagens modul ved at svare på dagens problemstilling i plenum.

Modul 5: Demokrati genopfindes

Problemstilling

Hvordan blev idéen om demokrati genopfundet i Oplysningstiden, og på hvilke måder er den amerikanske revolution et eksempel på dette?

Lektie

Hassing, Anders, Da demokratiet blev opfundet og genopfundet, side 16-21

8. Hvilken betydning havde begrebet "demokrati" i tiden efter Athens storhedstid?
9. Hvad kendetegnede Oplysningstiden i 1700-tallet?
10. Hvad kendetegnede de to "frie nationer" England og Holland?
11. Hvilken ret mente filosofen John Locke, at borgerne i et samfund besad?
12. Hvordan mente filosofen Charles de Montesquieu, at magten i et samfund skulle deles?
13. Hvad mente filosofen Jean-Jacques Rousseau skulle regere et samfund?
14. Hvad skete der i de nordamerikanske kolonier i 1776?
15. Hvordan var den nye amerikanske republik anderledes end Athens direkte demokrati?

Andre materialer

- Kilde: Den amerikanske uafhængighedserklæring 4. juli 1776

Sekvens	Indhold
Intro	Oplysningstiden, ca 1700-tallet. En ny forståelse af mennesket og samfundet. Fokus på individets evner og rettigheder. Idéen om demokrati genfødes. Politiske revolutioner, fx amerikansk.
Begreber	I par udfylder i arket Begreber fra lektien. I har kun 1 min til at finde så mange definitioner som muligt! Vi gennemgår i plenum.
Tip en 10'er	Vi tipper om lektien. Udfyld arket Tip en 10'er om Oplysningstiden i par. I har 5 min til at finde svar. Vi gennemgår i plenum.
Kildeanalyse	Lav Kildeøvelse: Den amerikanske uafhængighedserklæring 4. juli 1776:
Opsamling	Vi opsamler dagens modul ved at svare på dagens problemstilling i plenum.

Øvelse: Begreber fra lektionen

Hvilke begreber dækker over hvad? Tegn pile hen til den rigtige definition!

Oplysningstiden	Statsmagts håndhævelse af retsordenen inden for territoriet over for folket.
Republik	Den statsmyndighed, der vedtager love (i DK: Folketinget og regeringen).
Suverænitet	En periode i europæisk kulturhistorie i 1700-tallet præget af en optimistisk tro på den menneskelige fornuft og en overbevisning om det nødvendige i at udbrede kendskabet til al menneskelige viden.
Lovgivende instans	Den statsmyndighed, der udfører lovene (i DK: Regeringen).
Styreform	Grundlæggende regler for en stats styreform og organisation.
Enevælde	Statsform, som adskiller sig fra monarkiet ved at posten som statsoverhoved, normalt en præsident, ikke går i arv, men besættes af en person, der er udpeget for en mere eller mindre velafgrænset periode.
Forfatning	Visse grundrettigheder for borgerne, som statsmagten ikke må forgribe sig på, men tværtimod har pligt til at sikre respekteret.
Udøvende instans	Hvor en centralregering har indre suverænitet over et afgrænset territorium.
Pøbelvælde	Den statsmyndighed, der afgør, om statens love er blevet brudt (i DK: Domstolene).
Territorialstat	Grundlæggende værdier og principper for det politiske liv i et samfund, en række normer og spilleregler om, hvordan politiske beslutninger træffes, samt en specifikation af, hvilke myndigheder der kan træffe sådanne beslutninger.
Borgerrettigheder	Den uindskrænkede konge- eller fyrstemagt hvor én person råder over hele statsmagten.
Dømmende instans	Situation hvor en ukultiveret (og ofte ophidset) gruppe der hævder at repræsentere den brede befolkning, har en dominerende indflydelse på regeringsmagten og samfundsdebatten

Tip en 10'er om Oplysningstiden

		1	X	2
1	Hvad blev demokratiet IKKE opfattet som i perioden mellem Antikken og Oplysningstiden (lektion) (1) Et uattraktivt pøbelvælde (X) En skræmmende styreform (2) Et selvindlysende gode			
2	Hvornår sætter man Oplysningstiden til at være fundet sted? (lektion) (1) 1400-tallet (X) 1700-tallet (2) 1900-tallet			
3	Hvad kendetegner IKKE Oplysningstiden (ifølge lektion) (1) Optimisme (X) Fremskridtstro (2) Et utroligt ulige samfund, hvor der næsten ingen social mobilitet fandtes			
4	Hvilken filosof argumenterede for, at folket havde ret til at gøre oprør mod en magthavende, der krænkede jeres rettigheder (lektion) (1) John Locke (X) Charles de Montesquieu (2) Jean-Jacques Rousseau			
5	Hvad kunne mennesket (ifølge lektion) tage i deres egne hænder i Oplysningstiden? (1) Deres ægtefælle (X) Deres fælles skæbne (2) Deres våben			
6	Hvilken begivenhed ses (ifølge lektion) IKKE som værende kendetegnende for det menneskesyn, der kommer i Oplysningstiden. (1) Den russiske revolution (X) Den franske revolution (2) Den amerikanske revolution			
7	Hvad blev der generelt IKKE sat spørgsmålstejn ved under oplysningstiden (Google) (1) Kirkens magt (X) Kongens magt (2) Kvinders plads i hjemmet			
8	Hvilke begivenheder sættes til at afgrænse Oplysningstiden som periode (Google) (1) Udgivelsen af to bøger (X) Udbruddet af to krige (2) To kongers død			
9	Hvilken mand er IKKE knyttet til Oplysningstiden i Danmark? (Google) (1) Ludvig Holberg (X) Johann Friedrich Struensee (2) Kong Christian IV			
10	Hvilket område i verden er Oplysningstiden særligt knyttet til? (Google) (1) Afrika (X) Europa (2) Mellemøsten			

Kildeøvelse: Den amerikanske uafhængighedserklæring 4. juli 1776

Skriv ca 200-300 ord, hvor du underbygger følgende påstand:

“Den amerikanske uafhængighedserklæring er et typisk eksempel på Oplysningstidens genopfindelse af demokratiet.”

Krav

- Underbyg dine argumenter med citater fra kilden
- Inddrag viden fra lektien
- Brug følgende kildeanalytiske begreber i din argumentation
  - kildetype
  - ophav
  - tendens

Kopier din besvarelse ind i elevfeedback

Modul 6: Demokratiets revolutioner

Problemstilling

Hvilken ny betydning fik ordet "demokrati" under den franske og amerikanske revolution?

Lektie

Hassing, Anders, Da demokratiet blev opfundet og genopfundet, side 22-29

Læsefokus:

1. Hvad var den franske revolution?
2. Hvilken betydning fik begrebet "demokrati" under den franske og amerikanske revolution?
3. Hvordan var denne demokratiforståelse anderledes end den antikke?
4. Hvad var menneskerettighederne en forestilling om?

Andre materialer

- [YouTube: Tea, Taxes, and The American Revolution: Crash Course World History #28](#)
- Den franske menneskerettighedserklæring 1789

Sekvens	Indhold
Intro 10 min	Revolutioner: Nye tanker om demokratiet. anderledes end det antikken Athen – ikke længere direkte, men repræsentativt.
Opsamling fra sidste modul 10 min	Svar på problemstillingen fra sidste modul: Hvordan blev idéen om demokrati genopfundet i Oplysningstiden, og på hvilke måder er den amerikanske revolution et eksempel på dette?
Kritik af Oplysnings-tidens demokrati 15 min	Vi ser John Green's korte udlægning af den amerikanske revolution. Fokusér på, hvad hans kritik af Oplysningstidens demokrati er.
Lektie-gennemgang 10 min	Vi gennemgår dagens læsefokus ude på gulvet i par.
Øvelser 35 min	Lav opgaverne på næste side.
Opsamling	Vi diskuterer svaret på dagens problemstilling i plenum. Næste gang: Demokrati i Danmark

Øvelser: Demokrati og revolutioner

Lav følgende tre opgaver i par eller små grupper. Upload jeres besvarelse på elevfeedback.

Opgave 1: Skriv kortfattet

Formulér på tre sætninger om, hvorledes de store revolutioner og tanken om demokrati er knyttet til hinanden:

Opgave 2: Kildeanalyse

Studér uddraget af den franske menneskerettighedserklæring (1779) på side 26 i lektien. Hvad er erklæringens vigtigste grundprincipper? Hvordan kan vi bruge den til at sige noget om de politiske tanker, der florerede i Oplysningstiden? Inddrag begreber til kildeanalyse?"

Opgave 3. Hvad er bedst?

Diskutér forskellene og lighederne mellem demokratiet i Antikken og Oplysningstiden. Hvilket system er bedst? Kom med tre argumenter FOR og IMOD for hver.

	Antikken	Oplysningstiden
Argumenter FOR denne demokratiske styreform		
Argumenter IMOD denne demokratiske styreform		

Modul 7: Enevældens afvikling

Lectio

Problemstilling

Lektie

Læs side 123-125 og side 133-135 i Grundbog til Danmarkshistorien (stop ved Krig om Slesvig og demokratisk grundlov)

Læsefokus:

- Hvad dækker betegnelsen "oplyst enevælde" over?- Hvad er karakteristisk for tiden, hvor Danmark bliver et demokrati?

Læringsmål

Andre materialer

Modulplan

Øvelser

Modul 8: Grundloven, folket og magten (Dokumentar) (1)

Problemstilling

Hvordan fremstilles vejen mod demokrati i DRs dokumentarserie *Historien om Danmark*?

Lektie

Anders Hassing og Christian Vollmond, Fra fortid til historie, Columbus 2013, 12-16 (se kompendie)

Læsefokus

1. Hvad betyder begrebet historiebrug?
2. Hvad betyder begrebet historiebevidsthed?
3. Hvilke forskellige historiesyn findes der, og hvad står de hver især for?

Andre materialer

- [Dokumentar: "Grundloven, folket og magten", afsnit 8 af *Historien om Danmark*, DR \(2017\)](#)

Sekvens	Indhold
Intro 15 min	I dag: Indførslen af demokrati i Danmark. Hvordan ses denne historie? (Historiebrug, historiebevidsthed) Protokol: Æn ting i lærte i sidste modul. Man må ikke gentage hinanden.
Lektie-gennemgang 15 min	Gennemgang af begreberne a. historiebrug b. historiebevidsthed c. det progressive, regressive og kritiske historiesyn Vi laver øvelsen "Forklar figurene" og "historiesyn (se under næste modul)"
Dokumentar 60 min	Dokumentar: "Grundloven, folket og magten", afsnit 8 af <i>Historien om Danmark</i>, DR (2017) I skriver notater til arbejdsopgøvelserne, mens I ser

Modul 9: Grundloven, folket og magten (2)

Problemstilling

Hvordan fremstilles vejen mod demokrati i DRs dokumentarserie *Historien om Danmark*?

Ingen lektie (men alle skal have læst lektien fra sidst)

Andre materialer

[Dokumentar: "Grundloven, folket og magten", afsnit 8 af *Historien om Danmark*, DR \(2017\)](#)

Sekvens	Indhold
Begrebs- gennemgang 20 min	Lav øvelserne nedenfor: 1) Forklar figurerne 2) Historiesyn
Opsamling på dokumentar 15 min	Tavlegennemgang af de væsentlige pointer fra dokumentaren sidst.
Pause	
Dokumentar 20 min	Vi ser den sidste del af dokumentaren.
Spørgsmål til dokumentaren 15 min	I laver arbejdsspørgsmålene til dokumentaren.
Opsamling 10 min	I sammenligner jeres svar med en anden gruppes og vi samler kort op i plenum.

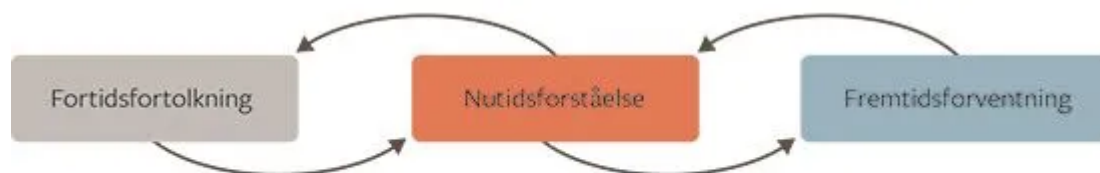
Øvelse: Forklar figurene

Figur 1: Historiebevidsthed

forlaget © columbus

Figur 2: Historiebevidsthed

forlaget © columbus

Figur 3: Historiesyn

Progressivt:	Forandringer er positive. Fremskridtsoptimisme.
Regressivt:	Forandringer er negative. Traditionalisme.
Kritisk:	Forandringer skal undersøges kritisk og nuanceret. Historisk forandring er kompleks.

Øvelse: Historiesyn

Placer nedenstående citater ud fra historiesyn. Jeg har givet det første svar på forhånd.

	Progressivt historiesyn	Regressivt historiesyn	Kritisk historiesyn
"I de gode gamle dage"		x	
"Tidligere holdt de unge døren"			
"I Mellemøsten lever man i den mørke middelalder"			
"Da farfar var dreng, var man glad for et æble til jul"			
"Dannebrog faldt ikke ned fra himlen i 1219"			
"Mænd er jægere, kvinder er redebyggere"			
"Det er en gammeldaws marmelade"			
"Det er en gammeldags kønsopfattelse"			
"Dengang boede man 10-12 mennesker sammen i ét rum!"			

Arbejdsspørgsmål: *Historien om Danmark* (dokumentar)

1. Hvordan bliver vejen mod demokratiet fremstillet? Er der fx nogle aktører, som er gode eller onde? Fremstilles det som positivt, at demokratiet afløser enevældet? Hvad med fejden mellem Estrups Højreregierung og Venstre efter Grundlovens indførelse?
2. Hvordan fremstilles ulighed (både politisk og økonomisk) i dokumentaren? Hvilke grupper har vi sympati med (adelsmænd, godsejere og kongen eller bønder, arbejdere og husmænd?)
3. Hvis I skulle kategorisere det historiesyn, der mest tegner dokumentaren, hvilket ville I så vælge, og hvorfor?
4. Hvilken slags historiebrug vil I mene, at dokumentaren er et udtryk for? Vælg fra listen nedenfor:

Former for historiebrug

- **Historie som læremester:** Når vi bruger erfaringer fra fortid som begrundelse for de valg, vi træffer i nutiden. For eksempel: "I 1930'erne førte fremmedhad til krig og folkedrab. Derfor bør vi være tolerante i dag."
- **Historie som perspektiv eller spejl:** Når vi bruger fortiden til at skabe et møde med noget fremmed og anderledes. For eksempel: "Da far var dreng, fandtes der slet ikke computere" eller "Tænk på, at dengang sked de bare direkte ned i rendestenen!"
- **Historie som identitetsdannelse:** Når vi danner "jeg-" og "vi-følelse" under anvendelse af fortid. Bestemte fortidige forhold tillægges betydning for, hvorfor "vi" er, som "vi" er i dag. For eksempel: "Vi vikinger har jo altid godt kunnet lide øl."
- **Historie som argument:** Når fortid bruges som argument i aktuelle diskussioner eller debatter. Fortid bruges eksempelvis til at gøre en bestemt handling eller holdning legitim (= acceptabel) eller illegitim (= uacceptabel). For eksempel kan en fortidig succesfuld handling bruges som argument for at gøre det samme i en aktuel situation, eller en politikers holdninger kan sammenlignes med Hitlers, som et argument for, at man ikke skal være enig med politikerne.
- **Historie som underholdning:** Når fortid bruges til fornøjelse og tidsfordriv. For eksempel i film, tv-serier, tegneserier og på museer.
- **Historie som (videnskabs)fag:** Når vi studerer fortid på linje med andre videnskabelige fagområder. For eksempel kan undersøgelserne af fortid formidles i bøger, artikler, museumsudstillinger eller dokumentarfilm.

Modul 10: Demokrati – og hvad nu?

Problemstilling

Hvordan har forståelsen af begrebet “demokrati” udviklet sig fra antikken til i dag?

Andre materialer

- Hassing, Anders, Da demokratiet blev opfundet og genopfundet, side 30-33
- [PPT Opsamling - Demokrati før og nu](#)

Sekvens	Indhold
Intro 5 min	Protokol/Intro til modulplan. I deles i studiemakkerpar.
Demokratiet i dag 15 min	Læs Hassing, Anders, Da demokratiet blev opfundet og genopfundet, side 30-33 og diskutér følgende spørgsmål: 1. Hvilken begrebshistorisk udvikling har demokrati gennemgået fra antikken og til i dag? 2. Hvordan er demokratiet udfordret, ifølge teksten? 3. På hvilke områder kan man se, at teksten er forfattet i 2011 (og altså er rimelig gammel!)?
Forløbsgennemgang 20 min	Jeg gennemgår forløbet via PPT.
Pause 5 min	
Skriveøvelse 45 min	I laver dagens opsamlende skriveøvelser.

Skriveøvelse: Opsamling på forløbet

Svar på følgende spørgsmål med inddragelse af samtlige nævnte begreber og begivenheder. Dit svar skal være i prosa, ikke i punktform.

Hvordan har forståelsen af begrebet "demokrati" udviklet sig fra antikken til i dag?

Inddrag følgende i dit svar: det antikke Athen, direkte demokrati, borger, polis, pøbelvælde, Oplysningstiden, den amerikanske og/eller franske revolution, repræsentativt demokrati, borgerrettigheder, Grundloven